

Private sector helpt arme landen

Ronald Wasfna test bloedmonsters in het laboratorium van IDI in de Oegandese hoofdstad Kampala. De Nederlandse onderzoekster Jenny de Gelder werkte drie maanden in het laboratorium.

Foto Marco Di Lauro / Getty

Jenny de Gelder

...

Arme landen moeten zelf expertise opbouwen. Ontwikkelingsclubs en overheden maken daarom dankbaar gebruik van bedrijven als Pfizer of DSM die hun medewerkers de wereld in sturen om te helpen ter plaatse kennis op te bouwen.

CARLIJNE VOS

'Wat academici missen in een land als Oeganda is een klankbord. Er is weinig ervaring met klinisch onderzoek.' Jenny de Gelder (28) is net terug uit Kampala, de hoofdstad van Oeganda, waar ze drie maanden als vrijwilliger heeft gewerkt op het Infectious Diseases Institute (IDI). Haar belangrijkste taak was de promovendi van de Makerere Universiteit te helpen hun onderzoeken te structureren en

standaardiseren.

Op het IDI, dat tien jaar geleden is opgericht om kennis in sub-Sahara Afrika op te bouwen en een braindrain te voorkomen, vinden tientallen klinische onderzoeken plaats naar de preventie en behandeling van aids, tuberculose en tropische ziekten. 'Er is heel veel kennis in Kampala aanwezig, maar er is geen protocol', vertelt De Gelder. 'De onderzoekers moeten het allemaal zelf verzinnen. Met standaarden voor klinisch onderzoek kun je voorkomen dat iedereen steeds opnieuw het wiel gaat uitvinden.'

De Gelder is een van de zogenoemde Global Health Fellows die de Amerikaanse farmareus Pfizer sinds 2003 beschikbaar stelt om internationale hulporganisaties en overheden te helpen met het opbouwen van expertise in arme landen. Inmiddels zijn meer dan driehonderd artsen, epidemiologen, laboranten, marketing- en financiële medewerkers, verpleegkundigen en gezondheidstrainers afgereisd naar bijna 45 landen.

De Gelder, afgestudeerd in de biomedische wetenschappen en in Nederland bij Pfizer werkzaam als begeleider van klinisch wetenschappelijk onderzoek in ziekenhuizen, kijkt tevreden terug op haar bijdrage in Oeganda. 'Ik heb zelfs meer kunnen doen dan ik had gehoopt. Er liggen nu protocollen en een eerste checklist voor het opstellen van de patiënteninformatie. Dat kunnen mijn opvolgers verder uitbouwen en afronden.'

Goede documentatie van onderzoek en het proces is volgens De Gelder een eerste vereiste om aan de internationale wetenschappelijke standaarden te kunnen voldoen. IDI is destijds - met steun van onder meer Pfizer - opgericht met de ambitie in Afrika

zelf op hoog niveau onderzoek te doen naar de preventie en behandeling van aids en tropische ziekten. Voordeel van onderzoek in IDI is dat de doelgroep zich letterlijk naast de deur bevindt in het aangrenzende ziekenhuis. Het Pfizer Global Health Fellows Program stelt zijn vrijwilligers beschikbaar aan 16 internationale ontwikkelingsorganisaties, waaronder sinds kort ook het Nederlandse PharmAccess. Drie 'fellows' gaan in Tanzania gedurende een half jaar de bevoorradingsketen van medicijnen in kaart brengen. Doel is om de beschikbaarheid van medicijnen zeker te stellen zodat een verzekeringsstelsel kan worden opgebouwd. 'Wij zijn blij met de specifieke expertise die het Fellow Program ons aanreikt', aldus woordvoester Andrea de Graaf van PharmAccess. 'Dit is een van de manieren waarop de private sector haar steentje kan bijdragen aan de ontwikkeling van Afrika.'

Ook andere grote internationale bedrijven laten hun medewerkers soms vrij om te werken bij hulporganisaties. Zo kunnen ook werknemers van chemieconcern DSM tijdelijk als vrijwilliger worden gedetacheerd aan het World Food Programme (WFP) van de Verenigde Naties, waarmee DSM een meerjarige sponsorrelatie heeft. Ruim vijftig werknemers zijn al enkele weken op pad gegaan, als veldwerker of voor een stage op het hoofdkantoor in Rome.

Maar veel programma's zijn meer gericht op een plezierige ervaring van de werknemers dan op het nut van de ontvangende organisaties. 'Kortdurende uitzendingen van vrijwilligers zetten gewoon niet zoveel zoden aan de dijk', zegt Kelly Willis van de Amerikaanse ngo Accordia die bemiddelt voor IDI in Oeganda. 'Dat maakt het programma van Pfizer ook uniek. Wij hebben vaak behoefte aan heel specifieke expertise. In de

databank van het Fellows Program vinden we precies wat we nodig hebben. Vrijwilligers zijn lang genoeg beschikbaar om iets op te zetten en als het nodig is, sturen we meerdere fellows achter elkaar om een optimaal resultaat te bereiken.'

Wat Accordia betreft zouden meer kennisintensieve bedrijven hun personeel moeten inzetten. 'De behoefte aan kennis in ontwikkelingslanden is onbeperkt', zegt Willis. 'We zouden duizenden vrijwilligers kunnen gebruiken met specifieke expertise. Niet alleen vanuit de farmaceutische industrie, maar denk ook aan zorginfrastructuur of bijvoorbeeld medische apparatuur.'

De investering is voor beide kanten een verrijking, weet Pfizer-fellow De Gelder nu. 'Ik heb geleerd intercultureel te communiceren en weet nu precies wat ze daar in huis hebben aan kennis. Wat mij betreft is de volgende stap om onze klinische testfasen voor bepaalde medicijnen in Afrika te laten doen.'

'Kortdurende uitzendingen van vrijwilligers zetten geen zoden aan de dijk,,